

BREDASCHE

STAAT-; LETTERKUNDIG-

NIEUWS-

Zaterdag

COURANT.

EN WETENSCHAPPELIJK

BLAD.

1 Junij.

DE STAATSRaad, GOUVERNEUR DER PROVINCE NOORD-BRABAND, herinnert de Besturen der Steden en Gemeenten in deze Provincie, alsmede de andere Kollegien en Ambtenaren binnen dezelve, gelijk ook alle andere houders van *pretantien*, ten laste van het Rijk, over het jaar 1838, dat de tijd tot het indienen van hunne rekeningen, memorien of declaratien deswegens, achtervolgens de wet van 8 November 1815, met den laatste der maand Junij aanstaande, finaal zal zijn verstreken, na welken dag geene derzelve meer kunnen worden aangenomen; en doordigt hun mitsdien uit, om voor dat tijdstip en zooder daartoe den minstens termijn, bij voorschreven wet gesteld, af te wachten, de hiervoor bedoelde stricken naar het Ministerieel Departement en andere Autoriteit die het behoort en daar zulks gebruikelijk is, in te zenden; wordende voorts aan de voorschreven Besturen, Kollegien en Ambtenaren, opgemerkt, dat zij in hunne kwaliteit persoonlijk aansprakelijk zijn, wegens het niet binnen den bepaalden tijd inzenden van alle reclamatiën, welke zij ambtshalve behooren te doen, of die hun door derzelver onderhoorigen ter hand gesteld of toegezonden moeten worden.

s H. van den Bosch, den 17. Mei 1839.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
E. VAN DEN BOGAERDE.

FRANKRIJK.

PARIS, den 29sten Mei.

Het ontwerp van wet voor het toestaan van een buitengewoon credit van 1,200,000 fr. ten behoeve der geheime fondsen, is nog in de zitting van gisteren met eene groote meerderheid aangenomen. 262 Stemmen hebben zich voor en 71 stemmen tegen verklaard. In den loop der verdere discussie heeft de minister van binnenlandsche zaken, *Duchatel*, den heer *Durand* beantwoord en de behoeften der gevraagde som voor de overige maanden van het lopende jaar met cijfers aangetoond, waartuit onder anderen bleek, dat er op den 12den mei nog slechts 271,000 fr. van de voor dit jaar vroeger aangevraagde geheime fondsen beschikbaar bleef. De heer *Duchatel* en de jongste gebeurtenissen van Paris terugkomende, weersprekende de omstandigheden van den vorigen zomer, die het nuttelooze van de geheime fondsen bewees, omdat de politie geen der vorige konplotten voorgekomen was; de minister antwoordde dat wel de konplotten bleken die niet waren voorgekomen, maar niet degenen die in tijds door de middelen welke de politie ten dienste stonden, waren ontdekt geworden. Hetzelfde had plaats met de wetten; in weerwil der bepalingen, hadden er overtredingen plaats. De minister verdedigde vervolgens het gedrag van den prefect van politie bij de jongste gebeurtenissen, en betoogde dat de heer *Delessert* bij die gelegenheid een buitengewonen ijver had doen blijken. Ten slotte herhaalde de heer *Duchatel* hetgeen zijn ambtgenoot de minister van finantien *Passy*, reeds gezegd had, omtrent de redenen die de ministers bewogen hadden om in het ministerie te treden, om namelijk aan het land de rust en een geregeld bestuur weder te geven, dat deszelfs belangen verdedigde, en eene algemeene bevrediging zocht daar te stellen, waartoe echter de medewerking der kamer noodig was, die uit de stemming over het ontwerp moest blijken.

De afwijking van de vorige administratie, en verdedigde op eene waardige wijze de vorige administratie, waartoe hij behoort heeft, terwijl de heer *Mauguin* er bijzonder werk van maakte, om het gedrag van den prefect van politie *Delessert* aan te vallen, die thans echter geschermd door den minister van de openbare werken *Dufaure* in bescherming genomen werd, waarna de discussie gesloten werd.

De uitslag van de stemming werd algemeen in dien geest voorspeld. Intusschen beweert men van de zijde der oppositie, dat hier mede nog voltrekt niet bewezen is, dat de ministers bepaaldelijk de meerderheid in de kamer hebben; het kabinet, wordt van dien kant gezegd, nog den tijd niet gehad hebbende, om zijn plan van algemeene staatkunde te ontwikkelen, zoo bestond er geen reden om hetzelfde de noodige fondsen voor de dienst der politiede weigeren. De taal der ministers in de zitting van gisteren gevoerd was over

het algemeen bijval. Alleen zijn het velen niet eens met den lof van den prefect van politie toegezwaard, daar men beweert dat een zoo welberaamde en op een zoo groote schaal ontworpen opstand niet tot zijne ontkenning had moeten kunnen komen, zonder dat de prefect van politie er van onderrigt ware geworden en maatregelen had genomen. Men wil thans namelijk weten dat de geheime club, welker leden den opstand begonnen hebben, in twaalf onderafdeelingen verdeeld was; dat deze afdeelingen het oneens zijn geweest over de middelen van uitvoering, waardoor er slechts eene begonnen is te handelen; welk tooneel zou het geweest zijn, indien ieder dier afdeelingen eene wijk der hoofdstad tot het punt van haren aanval gekozen had, en hoeveel bloed zou dan de beteugeling van den opstand niet hebben gekost?

Het *Journal des Débats* juicht ten volle de redenen der ministers toe en vermeent dat zij zich door hunne taal de achting van het land verworven hebben.

De pairs zijn dezer dagen aan het beraadslagen over de artikelen van het ontwerp voor den letterkundigen eigendom.

Het getal der gevangenen in de conciergerie, wegens de gebeurtenissen van 12 en 13 Mei bedraagt thans nog 294.

Men zegt dat de maarschalk *Gérard* voornemens is om eere-medailles uit te reiken aan de nationale garden die zich bij de jongste onlusten onderscheiden hebben.

De heer *Thiers* heeft nog gisteren een onderhoud met den koning op Neuilly gehad, dat een uur duurde.

Te Hayre beklagt men zich dat het ministerie, uit vrees van eenen ongunstigen uitslag in de kamer, dit jaar de zoo dringende kwestie over de suiker weder zal laten rusten en geen onderwerp deswege voorstellen.

Ofschoon aan de echtheid der uit Alexandrie ontvangen tijdingen niet te twifelen valt, bevreesd men zich ten hoogste, dat er nog geen Roemiërs uit Konstantinopel door de engelsche en fransche gezanten afgezonden, aangekomen zijn. In het algemeen houdt men het voor niet zoo stellig, als in den eersten oogenblik scheen, dat de oorlog tusschen de beide partijen uitgebarsten is.

Tijdingen uit Bayonne van den 20sten Mei vermelden, dat *Maroto* de stelling van Orduna verlaten had, dewijl hij geen middel zag om dezelve te verdedigen; men dacht niet dat hij ook te Balmaseda zou kunnen stand houden, en dat hij derhalve genoodzaakt zijn zou nog verder terug te trekken. Onder de karlisten heerschte ten gevolge der jongste gebeurtenissen veel verslagenheid. Zij hadden in de gevechten die er sedert de beweging van *Maroto* aan de zijde van Ramales, hadden plaats gehad, reeds aanzienlijke verliezen geleden; er heerschte weder verdeeldheid tusschen de Navarrez en Baskiers en de Kastilianen, welke laatste beschuldigd werden van de eerstgenoemden niet te hebben ondersteund; ook had er desertie onder de karlisten plaats. Door een en ander was het gezag van *Maroto* zeer verzwakt.

Ter beurze was heden (29 Mei) de fonds-notering: 5 pCt. 111; 3 pCt. 81,15; Nap. rent. 101,75; Sp. Ardoin 20; Rom. L. 101 1/2.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 31sten Mei.

Naar men verneemt is aan den HEd. gestr. heer *W. van Wijck*, militairen intendant der 2de klasse, op deszelfs verzoek, met 1 juli aanstaande het pensioen verleend.

Naar verzekerd wordt zijn de ratificatiën der gesloten traktaten van de zijde onzer regering li. Dingsdag met de stoomboot *de Bana* naar Londen verzonden en zullen heden door al de hooge vertegenwoordigende partijen uitgewisseld worden.

Uit 's Gravenhage wordt gemeld, dat het hof van H. H. van Oranjes zal zamengesteld zijn, als volgt: *Prinses van Oranjes* (grootmeesteres), baron *Rengers van* *monbijou* (maarschalk), baron *van Pallandt van Lorde*, *Steenracht van Duivenvoorde* (kamerheeren), majoor *Hasteborn*.

(adjutant), baronnes van Pabst tot Bengerden, gravin van Limburg Stirum Noordwijk (hofdames). De eerste luitenant van de afdeling grenadiers van Bronkhorst is tot secretaris van Z. K. H. den Erfprins benoemd.

— Den 27sten is te Leiden overleden de Wel-Edel geboren heer S. Snouck van Loosen, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw en gedecoreerd met de medaille van Doggersbank.

— Gisteren heeft de eerw. heer Pastoor *Elsen* te 'sHage, op den grond achter het R. Katholiek kerkgebouw in het Westeinde, de plegtigheid verrigt van het oprigten van een kruis, ter plaatse alwaar het groote altaar zal worden daargesteld; terwijl heden door Mgr. *Antonucci*, vice-superior der Hollandsche zending, de plegtige inwijding van den grond van den eersten hoeksteen der nieuwe, op bovengenoemd terrein te bouwen R. Katholieke kerk zal geschieden.

— Te Haarlem is den 29sten dezer, het vijftigjarig bestaan van het departement der Maatschappij tot Nut van 't algemeen, aldaar plegtig gevierd geworden. Door den heer *V. Loosjes* werd te dier gelegenheid in de St. Janskerk, voor eene aanzienlijke schaar, eene allezins doeltreffende feestrede uitgesproken, waarin onder anderen ook verslag gedaan werd van de werking dezer afdeling der Maatschappij sedert derzelve vijf en twintigjarige faestviering. De feestrede werd voorafgegaan, afgewisseld en besloten met de uitvoering van onderscheidene muziekstukken door een groot aantal zangers, zangeressen en andere toonkunstenaars.

— Het volksfeest te Delfzijl, bij gelegenheid van de vijf en twintigste verjaring van het vertrek der Fransche troepen uit die vesting den 23sten dezer gehouden, is in de beste orde afgevoerd. De vooraf aangekondigde volksvermaken, het mastklimmen, zakloopen en andere spelen van dien aard, benevens het afsteken van prachtige vuurwerken, hebben, in bijzijn van eene groote, ook van elders zamengevloeide menigte, zonder eenige stoornis en tot vreugde en genoegen der bevolking, plaats gehad. Des morgens heeft de wel-erw. heer *J. H. Hemmes*, predikant te Farmsum, in eene toepasselijke redevoering, welke door muziek werd afgewisseld, aan de gebeurtenis, die aanleiding tot dit feest heeft gegeven, herinnerd en zijne hoorders opgewekt tot gepaste viering der verjaring van dien dag, welke voor ons Vaderland ook merkwaardig is, als zijnde hetzelfde toen eerst geheel van de Fransche overheersching bevrijd geworden.

— Eergisteren is te Rotterdam met goed gevolg te water gelopen het barkschip *Jacobs*, groot 500 tonnen, gebouwd voor rekening van de heeren *M. P. Keijlaar* en *H. van Rijckevorsel*, op de werf van de wed. *E. Visser*, en is daarna de kiel opgehaald van een barkschip, groot 600 tonnen, genaamd *Elise Susanne*, voor rekening van den heer *H. van Rijckevorsel*, aldaar.

— Van Harderwijk is den 29sten moeten vertrekken naar het Nieuwe Diep, een detachement van 26 manschappen, om aldaar onder het bevel van den luitenant ter zee 3de klasse *Alvarez*, vergezeld van den officier van gezondheid 3de klasse *Berkenkamp*, aan boord van het schip *Heemskerk*, naar Java te worden overgevoerd.

— In brieven tot half Januarij loopende, alhier te lande regstreeks van Padang ontvangen, wordt de gewichtige tijding medegedeeld, dat de Nederlandsche troepen, onder aanvoering van den kolonel *Michiels*, tegenwoordig gouverneur van Sumatra's westkust, den hoofdzetel van het inlandsch hoofd *Tamboey*, Daloe Daloe geheeten, stormenderhand hebben ingenomen. Deze tijding is te belangrijker, omdat *Tamboey* het laatste was der Padrijsche heerden, die nog weerstand boden en zijne magt door die gebeurtenis als vernietigd kan worden beschouwd.

De inneming der gemelde plaats moet op den 12den Januarij, zijn geschied. Behalve eenen vrij aanzienlijken voorraad van andere wapenen en krijgsmiddelen had men ook 30 stukken geschut oververd. Ongerekend de gesneuvelde en gekwetsten onder de Ambonezen en verdere inlandsche hulpstroepen, telde men onder de Europeanen slechts 3 officieren en 13 soldaten gekwetst.

In andere bijzondere berigten uit onze Oost-Indische bezittingen wordt gesproken van de aanwezigheid bij de Tamblang-eilanden, op de westkust van Borneo eener expeditie van een dertigtal zeerooversvaartuigen, bemant met ongeveer 800 man, die te vergeefs zich van een op die eilanden welgelegen en bevolkt en goedversterkte kampong hadden zoeken meester te maken. Zr. Ms. korvet *Castor* en de koloniale schooner *de Zee* waren tot vervolging dier roovers afgezonden. Sedert was Z. M. kragt *de Zee* ter aflossing van de *Castor* derwaarts gestevend.

Op Java zelf had niets van eenig belang plaats gehad; de stand van het rijstgewas was er over het algemeen gunstig. De verpachtingen waren afgevoerd en hadden in het algemeen, met uitzondering van de amboenpacht, een gunstig resultaat opgeleverd. Bij vergelijking van het vorige jaar zou echter de geheele pachtsoort ongeveer dertig tot veertig procent minder bedragen.

Daarentegen hadden de in- en uitgaande regten op Java en Madura aanzienlijk meer opgebracht. Dezelve hadden over september ik bedragen f 565,700 en over october f 657,407; terwijl in de

eerste tien maanden van het vorig jaar, in vergelijking met hetzelfde tijdvak van 1836 meer is ontvangen f 1,441,955, en in vergelijking met 1837, meer f 734,351.

De belgische senaat heeft zich eergisteren, vóór de openbare zitting in geheim comité vereenigd. De reden hiertoe of het onderwerp waarover behandeld werd, waren niet bekend. Daarna heeft de senaat de discussie hervat over de keus van een senator in de provincie Limburg; het ontwerp der ministers daartoe strekkende, werd echter met 22 tegen 3 stemmen verworpen. De senaat heeft vervolgens het ontwerp betrekkelijk de wijziging in de verkiezingswet, voor zoo veel Limburg betreft, aangenomen. De graaf *Quarè* wilde aan het slot der zitting de kamer terug brengen van haar II. zaterdag genomen besluit, om de discussie over de regterlijke indeeling van Luxemburg te adjourneren; de discussie daarover werd niet ten einde gebracht en tot de volgende zitting verschoven.

— Het Brusselsch Handelsblad verzekert dat al de kabinetten der bij de jongst gesloten traktaten betrokken mogendheden hunne ratificaties naar Londen gezonden hebben zoodat men stellig kon verwachten, dat dezelve te Brussel al of niet daning zouden uitgewisseld worden. De geruchten die wegens de weigering van sommige kabinetten geloopt hadden, waren dus geheel ongegrond. Zelfs wil het genoemde blad weten, dat de toekomstige vertegenwoordiger van Rusland in België, door keizer *Nikolaas* reeds benoemd was en spoedig te Brussel zoude wezen. Als belgisch gezant te St. Petersburg noemt het de heer *O' Sullivan de Grass*, laatstelijk gezant te Weenen.

— Tot belgisch gezant bij den H. Stoel is benoemd geworden de graaf *d'Oultremont* van Luik; deszelfs schoonzoon, de heer *d'Hoogvorst*, de zoon, zou hem als legatie-secretaris vergezellen.

— De heeren *Zoude* en *de Smet*, zijn, in de plaats van de heeren *Desmazières* en *Saints*, als commissarissen bij de belgische bank benoemd.

— De graaf *Esterhazy*, oostenrijksch gezant te Londen, is eergisteren avond op reis naar Londen, Brussel gepasseerd, zoo men meent, bij zich hebbende de ratificaties van Oostenrijk voor het traktaat van 19 april.

De Pruisische *Staats-Courant* handt eene bevestiging van het postwezen in, welke, van 1 Junij af, eene versnelde gemeenschap tusschen Berlijn en onderscheidene landen, ook met de Nederlanden zal plaats hebben. Ten gevolge van dien, zal de post den weg van Berlijn naar Amsterdam, Rotterdam en 'sGravenhage, in drie dagen en elf uren afleggen.

De Landdag der Staten-Generaal heeft het parlement den 27sten zijne werkzaamheden hervat heeft. In het Lagerhuis is dien dag een voorzitter of spreker, ter vervanging van den afgetreden heer *Abercromby*, benoemd. De ministeriële leden daartoe den heer *Shaw Lefevre*, de leden der behoudende partij den heer *Goulburn*, op den voorgrond gesteld. Daar de radicalen zich ditmaal met de ministeriële leden vereenigd, heeft de heer *Shaw Lefevre* met 317 tegen 200 stemmen over zijn mededinger gezegevierd. De benoeming van den heer *Lefevre* is daadwerkelijk door de koningin goedgekeurd.

In de zitting van het Lagerhuis van den 28sten heeft de minister *Russel* op daartoe hem gedane vragen, geantwoord, dat de Britsche regering wel tijdingen had omtrent het zamentrekken der Turksche en Egyptische legers aan den Nijl, maar niet omtrent het overtrekken dier rivier door de Turken. De minister heeft er bijkomende dat hem omtrent een eisch, van Rusland aan den Oost-Koning van Egypte tot het geheel onttrekken van Syrië en Libanon hebben niets bekend was, en dat hij aan de koningin geen bericht afgeeft.

— De koningin van Engeland heeft op het kasteel van Windsor de hertogin van Cambridge, Grootvorst van Rusland en prins *Alfred* van Noord-Holland ontvangen. Bij voorduring deelt men uit de Londensche bladen opgave mede van milde giften die door den Russischen Grootvorst aan de armen en aan nuttige instellingen in Engeland worden verstrekt. Z. K. H. heeft aan de commissie voor de oprigting van een gedenkteeken ter eere van *Washington* een bijdrage van 300 ponden sterlings (f 9600) gedaan. In een brief van geleide van graaf *Orloff* wordt gezegd dat de hertog van *Wellington*, wel aan Engeland toebehoort, maar geheel Europees hem als een groot veldheer huldigt.

— De *Times* bevat, onder het hoofd: *eene tropische belediging der Britsche Vlag*, het verhaal van eene ontzettende strijd den 11den April tusschen de fransche brik *le Griffon* en de belgische Konings-schooner *Medea* heeft plaats gehad. De *Medea* heeft daarbij met scherp op de laatste geschoten, waartoe de matroos van de *Medea* gewaagd is geworden.

De *Times* doet de volgende opgave betreffende den handel van Engeland mede, van 1837, 1838 en 1839 tot 22 Maart. In 1837 hebben de uitvoer en invoer 57,230,969 p. st.; in 1838,

54,737,301 p. st.; in 1839, 61,268,320 p. st. De gezamenlijke uitvoeren bedroegen in 1837, 53,293,979 p. st.; in 1838, 61,781,669 p. st.; in 1839, 105,170,549 p. st.

Het aantal nieuw gebouwde koopvaardischeepen beliep in 1837, 1,150, metende 156,240 ton; in 1838, 1,515, metende 207,288 ton; in 1839, 1,490, metende 207,267 ton.

Het getal der schepen van het vereenigd koninkrijk was in 1837, 25,820, bemand met 170,637 koppen, en bevracht met 2,792,646 ton; in 1838, 26,037, bemand met 173,596 koppen, bevracht met 2,791,018 ton; in 1839, 26,609, bemand met 178,383 koppen en bevracht met 2,800,001 ton. In de havens van het koninkrijk zijn binnengekomen, zoo engelsche als vreemde schepen, in 1837, 21,478, bevracht met 3,403,372 ton; in 1838, 22,498, bevracht met 3,623,103 ton; in 1839, 24,798, bevracht met 3,997,053 ton. Uit de havens van het vereenigd koninkrijk zijn in 1837 vertrokken, 21,225 schepen, bevracht met 3,566,697 ton; in 1838, 22,028, bevracht met 3,483,965 ton; in 1839, 24,427 schepen, bevracht met 4,099,039 ton.

De berigten zoo wel over Frankrijk als over Duitschland, houden heden nietsaders omtrent de gebeurtenissen in Sijrie. De tijding van den overgang over den Euphraat door het turksche leger onder *Haji* pacha berust nog alleen op de tijding uit Alexandrie van den 7den mei. Het middel van stoombooten te Marseille en te Triest aangebragt, heeft de regtstreekse berigten uit Konstantinopel van den 8sten mei, nog geen melding maken van den overgang over de gezegde rivier, en alleen houden, dat de verplaatsing van het turksche leger alleen ten doel had om in het noodige onderhoud te voorzien. De tijdingen uit Alexandrie luiden echter te bepaald om aan dezelve te twijfelen. Men zal intusschen nadere regtstreekse berigten uit Konstantinopel moeten afwachten, om over het gewigt der plaats gehad hebbende gebeurtenis een nauwkeuriger oordeel te kunnen vellen.

MAHMUD EN MEHEMET. Art.

Op dit oogenblik, waarop aan den Euphraat misschien het lot geworpen wordt, is het om die het gewigt van deze gebeurtenis te overzien, van belang het standpunt van de beide genoemde heerschers onderling en in betrekking tot de Europeische mogendheden te overzien, en te onderzoeken in hoever hun persoonlijk karakter op de leiding van den beslog invloed uitoefenen kan.

In het jongste nummer van de *Revue des deux Mondes* wordt deszwaarende een zeer opmerkenswaardig artikel gevonden, waarvan zich als de schrijver onderteekend heeft A. LEROUX, zijnde iemand die gelegenheid had zaken en personen naauwkeurig te leeren kennen. Het schets van het vroegere leven en de staatkundige betrekkingen van Mehemet en Mahmud ter zijde latende, hoe zij ieder op zijn plaats de heerscher der gewesten onder hun gebied over de lippen der geschiedkundigen en staatkundigen, maar vooral zochten naar te ontdekken, hoe zij de geschiedenis van hun vaderland en ander 54 jaren oud, met alle de gebeurtenissen van hun leven, welken liever tot den laatsten tijd hunne geschiedenis bepalen.

Twee-en-twintig jaren had Mehemet Ali als stadhouder van Egypte zich aan de Porte onkreukbaar trouw betoond; hij had op bevel van den Grooten Heer de Wechabieten bevochten en overwonnen, de heilige steden Mekka en Medina bevrijd; hij had in den Grieksch-kampstrijd zijne gedisciplineerd leger, zijne marine, zijn zoon Ibrahim, die alleen een leger waard is, ter beschikking van den Sultan gesteld, en geen teeken van ongeduld gegeven, toen de vlammen te Navarino zijne prachtige schepen tot asch vernielden. Maar de overzucht der Porte bleef bestaan; zij liet niet af slaven van het Seraff af te zenden, om wier dolk te ontgaan, Mehemet al zijne tegenwoordigheid van geest en al zijn geluk nodig had.

Eerst in den oorlog van 1828 tusschen Turkije en Rusland, gaf Mehemet Ali blikken van zijne ontwerpen tot onafhankelijkheid. De Porte — naar de heer Leroux — die hier en daar de zaken uit het fransche oogpunt beziet, hetwelk de oordeelkundige lezer echter ligt op te merken, heeft de overzucht niet verloren, en heeft van diens leger en vloot, die in 1828 de Turken in de Dardanellen wederstaan, maar de onder-koning van Egypte, die de handelen onder verschillende voorwendsel. Het overzigt van de gebeurtenissen waarop hij ongestraft ongehoorzaam kon zijn, herwijst Rusland de eerste proeven van de regelmatige troepen des Sultans vernielde, hield de Pacha zijn jong leger onverlet. Het oogenblik naderde om met moed van dit leger voordeel te doen en de Porte wetten voor te schrijven, in plaats van dezelve van haar te ontvangen.

In het jaar 1831 hadden ongelukkige Fellah's, de drukkende heerschappij van den onder-koning ontvlugtende, eene wijkplaats gezocht op het gebied van Abdoukar, Pacha van St. Jean d'Acree. Mahmud vorderde hen als zijne onderdanen terug, Abdoukar weigerde hen uit te leveren; want de Egyptenaren, waren geen onderdanen van den onder-koning, maar van Sultan MAHMUD, hun algemeen ge-

bieder. Inderdaad lag in deze enkele opeisching van den Pacha reeds eene openbare tegenkanting tegen het gezag van den Grooten Heer. Door lieden, over wien hem alleen het beheer was toevertrouwd, als zijne onderdanen aan te merken, handelde hij als soeverein, verklaarde hij zich onafhankelijk. Het oogenblik was goed gekozen om eenen grooten slag te doen. In der haast geworvene korpser, slecht uitgerust en aan krijgstucht vreemd, door dappere, maar onbekwame bevelhebbers aangevoerd, kon de Porte slechts aan het geoeffend leger van den zegevierenden IBRAHIM tegenstellen. De Turksche troepen moesten overwonnen worden, en werden ook overwonnen.

De matsch van IBRAHIM was een reeks van overwinningen. De bemagtiging van St. Jean d'Acree (8 Junij 1832), die van Damascus (14 Junij), de slagen van Homs en Hamah (9 en 11 Julij) stelden hem in het bezit van Sijrie, de slag van Bylan gaf hem de bergpassen van den Taurus in handen, eindelijk kreeg hij door den slag van Koniah (21 December 1832) geheel Natolie in zijne magt en zag hij zich den weg naar Konstantinopel gebaad. Deze oorlog had voor den Sultan niet minder verderfelijke gevolgen, dan die van 1828. De dank dien men van zijne magt had ging geheel verloren. De inwoners van Natolie, onder welke vele voorstanders der Janitzaren gevonden werden, zagen met een zeker welgevallen de nederlagen der Ottomannische legers en in IBRAHIM het werktuig der goddelijke gramschap, de wreker der vernederingen, welke de halve maan van de Russen had ondergaan. Het was toenmaals voor ieder duidelijk, dat MAHMUD het vertrouwen zijner volken verloren had, en hij zelf zou verloren geweest zijn, had hij niet bij eene buitenlandsche mogendheid een steun gevonden, die hem troon en hoofd gered heeft. Het volk zou zijn val hebben aanschouwd, zonder iets voor zijne verdediging te doen. Bange zorg en twijfelmoedigheid maakten zich meester van het gemoed van MAHMUD. Dezelfde man, die kort te voren nog zoo onbuigzaam en hardnekkig was, weet niet meer wat hij zal aanvangen. Eerst wendt hij zich tot Engeland, 't welk hem hulp weigert, daarna aan Rusland, hetwelk op de gelegenheid wachtte om hem onder zijn protectoraat te brengen. Zich schamende zulk eenen bijstand te hebben ingeroepen, wil hij zijn aanzoek terugnemen; maar het gevaar groeit aan en nadert meer en meer. IBRAHIM is nog slechts op weinige dagmarschen van Scutari; de vrees verkrijgt de overhand. Bij dit weifelen en vreezen herkent men den kloeken vorst niet meer, die in December 1827 het gewaagd had om zijnen magtigen vijand den handschoen toe te werpen. Mahmud redde zich uit de geduchte crisis door de onderteekening van het verdrag van Koniah en van Hunkiar-Skelessi (April en Julij 1833). Bij het eerste gaf hij aan den Pacha van Egypte de investituur van Sijrie; bij het tweede nam hij de tusschenkomst van Rusland aan in de binnenlandsche aangelegenheden van zijn rijk, en stelde de Dardanellen onder het gebied der Russische staatkunde. Overal leed hij smaad, moest hij opofferingen doen; hier geeft hij voor zijner schoonste provincien prijs, daar verkoopt hij zijne onafhankelijkheid.

De overzucht van de overzichte heerschers onschatbare voordeelen; men kan zeggen dat de overzichte magt voltooid. Het van bosschen arme Egypte kon hem het noodige scheepvaart niet leveren; de pacha was genoodzaakt het te loopen en met zware kosten naar Alexandrie te laten vervoeren. Thans leveren hem de eeuwen-oude bosschen van den Libanon onmetelijke hulpbronnen. In Egypte was hij tegen de aanvallen der Porte op geenerhande wijze beveiligd; de nabuurschap van Sijrie was steeds een dreigend gevaar voor hem; want aangezien de Porte in het bezit was van de sterke militaire posten in dit gewest, kon zij door hare legers en door hare vloeten Egypte gehijktijdig aanvallen. Thans is Sijrie, in plaats van gevaarlijk, een bolwerk voor hem geworden. Meester van het district van Adana zet hij thans de magt van den Sultan schak; in 't bezit der bergpassen van den Taurus bedreigt hij geheel Klein-Azie, staat voor de poorten van Scutari en van Smyrna, eene geduchte stelling die de opmerkzaamheid van Europa niet genoeg hebben kan.

De onderkoning heeft zijn werk niet voltooid, maar hij heeft fierheid genoeg om het te bekroonen, het den stempel der wettige onafhankelijkheid en der erfelijkheid te geven. Het verdrag van Koniah deed hem het derde, groote tijdperk van zijn staatkundig leven betreden. Hij wil de door hem gegrondveste magt rustig behouden en dezelve te gelijk ongeschonden aan zijnen zoon overlaten. Dit is het doel van al zijn streven. Zoo lang hij dit niet bereikt heeft, zal zijn verzucht niet bevredigd zijn, zal hij weigeren in 't minste van zijne stelsel af te gaan, zal hij een leger en eene vloot blijven onderhouden, die zijn land uitputten en alle hulpbronnen doen opdrogen. Ook, bij de Porte, zijn vele hartstogten opgewekt; zij heeft vernederende nederlagen te wreken, het verdrag van Koniah wil zij verscheuren, Sijrie heroveren; ook zij zal de wapenen niet nederleggen, alvorens zij haren haat zal bevredigd hebben, hare verloren provincien herwonnen en het werk van den onderkoning vernietigd heeft.

(Vervolg in een volgend nummer)

REGERINGSVORM VAN DEN RUSSISCHEN STAAT.

(*Vervolg en slot van N°. 124.*)

Is het gezag des keizers zoo onbepaald, gelijk wij in ons vroeger nummer zagen, dan kan het met recht daarvoor gehouden worden, dat, in zenen algemeenen zin gesproken, er in Rusland geen andere grondwet of staatsregeling bestaat, dan die over de troonsopvolging. Van het oogenblik af, dit, naar de grondwettige ordening van dat Rijk, de persoon des Souvereins is aangewezen, is alles geregeld. De geschiedenis der vroegere regeringen bewijst dat te dien opzichte de beginselen gedurende eenen geruimen tijd onbestemd zijn geweest; of om misschien met meer juistheid ons gevoelen uit te draken, er bestond geen vast beginsel daaromtrent. Dan eens was het de broeder, dan weder een bij uitersten wille bepaaldelijk aangeduide bloedverwant, die als erigenaam van den troon werd aangewezen door den regerende vorst. Doorgaans droeg de vader zijne kroon over op den oudsten zijner zonen; maar dit was eene vrijmagtige daad, eene zuivere van alle hogere wetten onafhankelijke wijsbeslissing. Van daar dat de reeks van Russische souvereinen te dien opzichte eene gedruige ongeregelde afrekening aanbreeft. Eveneens is het niet moeijelijk aan te wijzen, met op de geschiedenis gesteunde redeneringen, wat al misbruiken en wanorde voortgesproken zijn uit dat onbepaald vrijmagtig gezag van den souverein. Doch sedert de familie ROMANOFF in den aanvang der zeventiende eeuw, in den troon werd geroepen, werd er aan dat buitensporig recht paal en perk gesteld. De troonsopvolging werd aan de eerstgeboorte verknocht. Toen Peter de Grootte in 1722, drie jaren voor zijnen dood, eene oukase uitvaardigde, houdende het recht des souvereins, om naar believen zich eenen opvolger, hetzij uit de prinses van den Bloede, hetzij zelfs buiten zijne familie te kiezen; gevoelde hij echter zoo zeer, dat hij zich aan iets hooger dan aan zijnen wil als Tzar moest vasthouden, dat hij een boekske schreef, om die oukase te vergoelijken. Dit werk was door een vriend van den Tzar, den aartsbisschop THEOPHANE PROKOPOVITSCH geschreven, die te dien einde de vroegere regeringswijze inriep, ten opzichte van al die punten, die naar het veruitziend staatkundig begrip des vorsten in overweging konden genomen worden. Doch naar billijkheid moet men dat alles toeschrijven aan 's vorsten bekommernis over de duurzaamheid zijner plannen omtrent het Rijk door zijnen zoem zoo ernstiglijk bedreigd. Keizer PAUL heeft echter de verordening tot stand gebracht, die voortaan alle schokken omtrent dit gewichtig punt afweert. Die beroemde oukase, die zich aansluit aan die van Peter de Grootte en de liste van 1613, is de oukase van 1801 en 1820; en de oukase van 1826, door keizer NICOLAAS uitvaardigd, maken nu het staatsrecht te dien opzichte uit. — De kroon is erfelijk in het mannelijk oir bij recht van eerstgeboorte. Slechts bij volkomen uitsterven der mannelijke linie, worden de vrouwen ten troon geroepen; doch in deze lijn overgebracht volgt de rang van opvolging even als in de mannelijke linie. Daar, volgens eene oukase van 1820, kinderen gesproken uit een door den keizer niet toegestaan of erkend huwelijk, van de troonsopvolging uitgesloten worden, is er volgens het staatsrecht van Rusland, geen wettig huwelijk der prinses van den Bloede zonder keizerlijke toestemming; een beginsel, dat van wege deszelfs staatkundig gewicht regelmatig en billijk is. Het is logisch juist, dat al hetgeen wezenlijk belangrijke invloed uitoefent op de veranderingen der dynastische familie, geheel en al afhankelijk is van den wil des regerenden keizers, die alleen die geheele dynastie in zich vertegenwoordigt.

Overminderd die meest omvattende wet, kan men nog als grondwet van den staat aanmerken de oukase van 1776, van Ivan III, houdende de onsplitbaarheid des Rijks, en dat hetzelfde niet verbrokkeld of vervreemd mag worden voor eenig deel; de oukase van Maria Theresia, bevestigd door de oukase van CATARINA I, voorschrijvende de heiligheden der regtzinnige Grieksche kerkker als voorwaarde van troonsopvolging. Eindelijk de oukase van keizer PAUL, die wij dat de souverein des Rijks niet mag in Rusland kon regeren, dat hij geene vreemde kroon mag dragen, maar daarvan afstand moet doen, zal hij zijn recht van opvolging niet op eenen anderen zich overgedragen. Deze laatste oukase sluiten zich alzoo aan die over de troonsopvolging, en maken daarmede, schoon op zich-zelve staande, een zeer goed geheel uit. Wilde men nog tot de grondwetten de oukase van keizerin CATARINA II, over den adelstand, en over de rechten der steden, brengen, men zou zulks kunnen doen, althans zij echter meer als uitvloetsels van de eerste zijn ag te merken. Overigens zijn er geene eigenlijk gezegde fundamentele

staatsinrigtingen, betreffende de beginselen van het keizerlijk gezag in Rusland. Wij behoudt ons voor, om later het een en ander mede te deelen over den Rijksraad, den Senaat, en het Heilig Synode, om ten slotte over de ministeriele departementen en het gewestelijk bestuur te spreken.

177ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIERDE KLASSE.

5de Trekking: N°. 16597, een prijs van f 2500; N°. 28294, f 10,000; N°. 16821, f 1000; N°. 14631, f 1000; N°. 24979, een prijs van f 1000.
6de — N°. 2720, een prijs van f 2500.

Ter AMSTERDAMSCHER BEURS van gisteren (30 Mei) waren genoteerd: Ned. 2 1/2 pCt. 54 15/16; dito 5 pCt. 102 3/8; Kansbill. 27; Am. Syndik. 4 1/2 pCt. 95 1/2, vijf zestiende; dito 3 1/2 pCt. 80 1/8; Handelw. 181 1/8; O. Indie 5 pCt. 98 15/16; Rijn spoorweg 104; Ardoin 18 1/2; oude Russen 104 1/4.

ANDROIDE-KLAANNETTIST.

Voorstelling te Breda, op ZATURDAG, MAANDAG, DINGSDAG en DONDERDAG, den 1., 3., 4. en 6. Junij, boven het Koffijhuis van de Wed. BEEKMANS, op de Grootte Markt. — Entree 50 Centen. — Het BEELD zal zich laten hooren ten 12, 1, 2 en 3 uren, en bij het begin van ieder uur achtervolgens *aria* MUZIKSTUKKEN met PIANO-ACCOMPAGNEMENT uitvoeren.

ALGEMEENE NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TER BEGUNSTIGING VAN DE VOLKSFLIJT.

PROVINCIE NOORD-BRABANT. KANTOOR ROZENDAAL.
OPENBARE AANBESTEDING.

De Ontvanger der Domeinen van gemeene Maatschappij te Rozendaal, zal, op Donderdag den 6. Junij 1839, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van J. HERSELMAN, in het Groot Schippershuis te Dinteloord, ten overstaan van een Notaris G. C. STRUYK VAN BERGEN aldaar, in het openbaar aan den minste schiedende, onder nadere approbatie van Zijne Excellentie den Heere Minister van Financien

AANBESTEDEN:

Het DOEN van eenige HERSTELLINGEN en VERNIEUWINGEN van DERTIEN BOUWHOEVEN, staande in de Maria- en Koningsoord-Polders, Gemeente Dinteloord, verdeeld in 3 Par-

De Bestekken en Voorwaarden dezer Aanbesteding liggen ter zinsing: te Bergen-op-Zoom, bij A. DE BRUIN, in den *Prins van Luik*; te Wouw, bij WILLEMS, in de *Kroon*; te Steenberghe, bij N. VAN MEEË, in het *Huis van Negotie*; te Dinteloord, bij J. HERSELMAN, in het *Groot Schippershuis*; te Willemstad, bij VAN WEZEL, in de *Oranje-Societeit*; te Dinteloord, bij GAGELDONK; te Gestel, bij G. BLANKERS; te Zeebergen, bij H. H. KLEERSNIJDER, in het *Schippershuis*; te Blandert, bij SCHALLIEKAMP, in de *Oranje-Societeit*; te Raamsdonk, bij J. KNAAP, in het *Huis ten Dijk*; te Breda, bij KUYPERS, in de *Stad Dwaal*; te Ellen, bij M. OONINCKX, in de *Zwaan*; te Rozendaal, bij A. KUYPERS, in de *Rosham* en bij C. BUYSSEN in de *Zwaan*; en voorts ten Kantore van den Ontvanger voornoemd te Rozendaal; zullende wijders de noodige aanwijzing in loco worden gedaan op den 4. en 5. Junij 1839.

Rozendaal, den 31sten Mei 1839.

Bevelens autorisatie van het Departement van Oorlog, zal de Raad van Administratie der Koninklijke Militaire Akademie te Breda, op Dingsdag den 4. Junij 1839, des voormiddags ten elf ure, in de Manège der Akademie, publiek Verkoopen:
Vier PAARDEN van de Rijksoverheid, bij genoemd Instituut.

LEES HIER:

J. J. MENKENHOF, van Amsterdam, heeft het geveerd Publick bekend, dat hij geartiveerd is met een groot Assortiment van VERLAKTEN, MARONIEHOUTEN, PORSELEIN, GLASWERK en meer andere GOEDEREN, welke hij tot niet geringe prijzen zal verkoopen. Het is uitgepakt in de *Winkel*, voorheen genaamd de *Loze*, in de Schouwburg. De Winkel zal geopend worden op staanden Maandag. Hij verzocht iederen *gast* en *recommendant*.